

Kiállítások a Sajtóház klubjában

Tegnap a Sajtóház művészklubjában két kiállítás nyílt meg: Gáspár Antal karikatúrista emlékkiállítása és Takács Győző makói festőművész kamaratárlata. Gáspár Antal tárlatát Szeles Zoltán művészettörténész nyitotta meg, Takács Győzővel Petri Ferenc újságíró beszélgetett.

Gáspár Antal a magyar politikai karikatúra jeles egyénisége volt. Olyan korban dolgozott, amikor a karikatúrák készítése a minden napok politikai hitvallása, tette, fegyvere volt. Lapjain meglevenednek a negyvenes-ötvenes évek politikai életének szereplői. Minden lapja groteszk finta a társadalmi élet jelenségeire a nevetetés szándékával és komoly agitativ célzattal.

Takács Győző mostani kamaratárlatára kétféle fogantatású képeket hozott. Kilenec nagyobb méretű festménye a valósághoz, a Maros menti tájhoz szorosan kötődő alkotás, a realitással még kapcsolatot tartó absztrakció. Lírai hangulatok, bensőséggel-szeretettel, melegbarnákkal, kékekkel és szürkésfehérekkel festett világok. Figurák is ebből a tájból vették. A táj, a munka szülte őket kissé me-rev, nehezen mozduló, ké-mény anyagból. Ezek a ké-peket érettebbek, mélyebbek, letisztultabbak, mint szür-realista fogantatású lapjai, melyek kísérletek, vázlatok — majdani képek biztató je-lei, egy új festői világ első hírnökei.

T. L.

Szobrot kapott a szigeti várkapitány

Tisztelettel és kegyelettel emlékeztek meg vasárnap Szigetváron az 1566-os várostrom eseményeiről és hőseiről. A híres vőgár 405 évvel ezelőtt esett el a török túlerővel vívott elkeseredett küzdelemben, és akkor halt hősi halált — vitézei élén — a hadvezér Zrínyi Miklós. Az évforduló alkalmából egész napos ünnepséget tartottak a történelmi múltú városkában.

A belső várban — a vár-vedelem utolsó szakaszának és Zrínyi kirohanásának színhelyén — meggyújtották az emléklángot. Ezt követően megkoszorúzták Zrínyi Miklósnak a várostrom színhelyén felállított lovasszob-rát.

Szép hagyománya a szigetvári emlékünnepe-seknek, hogy minden alkalom-al egy-egy új szobrot avatnak a város közterein. Most a szigeti vár hajdani kapitányának, Gradeczi Hor-váth Márknak állítottak em-léket.

Repülőszerencsétlenségek

Szombaton késő este 102 utassal és 7 főnyi személy-zettel fedélzetén, közvetle-nül leszállás előtt, rossz lá-tási viszonyok között, köd-ben és esőben, sziklafalnak ütközött az Alaska Airlines egy, Fairbanksból Seattle felé tartó Boeing 727 típusú hárommotoros repülőgépe. Nem gyulladt ki, de dara-bokra tört és fedélzetén mindenki meghalt.

A szerencsétlenség — több hírügynökség egybehangzó állítása szerint — az Egye-sült Államok légiforgalmá-nak történetében a legsúlyo-

A nemzetközi elismerésig

Egy szegedi énekkar fejlődésének állomásai

Dr. Mihálka György, a Tömörkény gimnázium le-ánykarának karnagya nem-rég meghívót kapott a BBC által meghirdetett *Enekelje-nek a népek, 1971.* nemzet-közi kórusverseny budape-s-ti eredményhirdetésére! A szegedi együttes — mint már hírül adtuk — 17 európai ország együtteseivel közül az ifjúsági kategóriában a II. díjat szerezte meg.

— A második díj, melyet a Magyar Rádió által felvett és kiküldött műsorunkkal értünk el — mondja Mihálka György — csaknem két évtizedes munka eredménye. 1953 óta vezetem az ének-kart, s az életemet már nem is tudnám nélküle elképzel-ni. A városon túli sikereink az utolsó tíz esztendőhöz fűződnek. Kezdetből fogva részt vettünk a gyulai diák-napok kórusversenyén,

ahonnan minden alkalommal aranyéremmel, illetve ki-emelt díjazással térünk vissza. 1967-től kezdődően bekapcsolódunk a rádió kó-ruspódiumának műsorába, s azóta a legjobb ifjúsági kórusok között emlegetik az együttest. 1970 nyarán utólagos meghívással részt vehettünk a IV. Debreceni Nemzetközi Kórusversenyen, ahol annak ellenére, hogy kórusunk ifjúsági együttes, elnyerték a felnőtt női kari verseny I. díját. A rádió sztereofelvételt készített műsorunkról, s ezzel neve-zett be hazai együttesek közül bennünket a BBC versenyére.

— Műsorunkban elsősor-ban Bartók és Kodály és az őket követő magyar meste-rek művei szerepelnek. Sokat jelentett számunkra Bárdos Lajos egy-szegedi látó-

gatása, énekkarunk iránti megtisztelő érdeklődése. Ne-künk írta a Szegedről nem-rég elszármazott fiatal Er-kei-díjas zeneszerző, Balázs Árpád lett népdalfeldolgo-zását, kamarakórusunk mu-tatta be a rádióban Hajdú Mihály Ringató című kórus-művét, ígéretet kaptunk Durkó Zsolttól, hogy kom-ponál nekünk.

— A további fejlődéshez most már a nemzetközi versenyeken való rendszeres részvétel biztosítására lenne szükség, annál is inkább, mivel az iskolától minden támogatást megkapunk. En-nek reményében dolgozunk tovább, s kíváncsian várjuk a rádió holnap, szerda esti műsorában a BBC verse-nyén díjazott énekkarok műsorából összeállított 40 perces hangversenyműsort. Cs. F.

Pécsi biennále — szegedi tanulságokkal

Vasárnap délelőtt Pécsen, a Tudomány és Technika Házában megnyílt a 3. orszá-gos kisplasztikai bienná-le. Hagyományos magyar sa-játosság: a művészeti élet túlnyomórészt Budapesten koncentrálódik, annak elle-nére, hogy az elmúlt száz év folyamán a megújító kezdeményezések sora vi-dekről indult ki. Napjaink-ban ismét a vidék kezde-ményez... Miskolc a sok-szorosított grafikának, Sal-gótarján a zománcnak, Pécs pedig kétféleképp válto-gatva a kisplasztikának és a kerámiának nyújt koncent-rált kiállítási lehetőséget...

A kiállítás katalógusának kezdő sorait idézem. Vajon élnek-e a szerzők és a ki-állítók a fent említett lehe-tőséggel? A válasz csak a divatos is-is lehet, hiszen az előző kiállítások nagydíjasai és díjazottjai közül öt-en, Kerényi Jenő, Vilt Tibor, Kis Kovács Gyula, Németh Mihály és Rétfalvi Sándor nem szerepelnek a 3. kis-plasztikai biennalén. A ki-állítás 68 résztvevője közül 16 Munkácsy-díjas művész szerepel. Viszonylag sokan vannak a fiatalok, kik most kaptak először országos fő-rumot. Kár, hogy a kiállító terem nem megfelelő nagy-sága miatt sok mű kima-radt a beküldötték közül; összesen 156 tárgy látható a kiállításon, és harminchat-an a résztvevők közül csak egy-egy munkával, névjeggyel szerepelnek.

A kiállítás első díját Bocz Gyula kapta *Virág I—II—III.* című munkáiért. Máso-dik díjjal a szentendrei Csik-szentmihályi Róbertet jutal-mázták kiállított érem soro-zataiért. Harmadik díjat Bá-nyai József kapott festett fa torzóiért. A Művészi Alap különdíját — vajon Szege-den miért nem adnak ki ha-sonlót a nyári tárlatokon?

— Varga Imre Partizán cí-mű, a POP előadás módját munkásságába beépítő (bronz, fa, fotó) aplikációjá-ért kapta. A díjazottak munkáin kívül még több művész lehetett volna ju-talmazni, hiszen Czinder Antal, Mészáros Mihály, Vasas Károly, Vigh Tamás munkái egy-egy sajátosan megfogalmazott plasztikai nyelv, egyéni előadásmód sikerült darabjai.

A kiállításon nagy szá-mban vesznek részt a sokak által korszerűnek, modern-nek tartott plasztika hazai képviselői. Nem értem a bíráló bizottság álláspont-ját, miért utasította vissza Attalai, Haraszi, Pauer munkáit, ha helyet adott Csóti, Csiky, Csutoros, Gu-lyás, Kornis elképzeléseinek.

Feltűnt, hogy Rétfalvi Sándor pécsi szobrász nem szerepel a kiállításon, kinek mind az első, mind a máso-dik biennalén felfigyeltek műveire. Talán van valami kapcsolat, valami közös mo-tívum abban, hogy a vásár-helyi őszi tárlatokon évek óta nem találkozunk Kajári Gyula, Samu Katalin, Feke-te János, Lelkes István ki-állítói, a miskolci kiállítá-sban Vati, Feledy, Tóth Im-re miskolci és a szegedi ki-állításon Tápai Antal sze-gedi művészek nevével. Ta-lán valami baj van a kö-zösség és a művészek kap-

csolatában? Vagy a művé-szek egymás közti viszonyá-ban? Mindenesetre fel kell figyelni e jelenségre, mert a közösség, a társadalom ká-ra, ha egy művész nem al-kot, vagy csak szűk magá-nyának dolgozik.

A kiállításra nagyon jól szerkesztett, 63 képpel ellá-tott katalógust készítettek, mely a művek listáján kívül tudományos alapossággal közli a művészek lakcímét, születési és iskolázottsági adatait, valamint eddigi mű-vészi munkásságuk jelentős állomásait. A kiállítást ren-dezte és a katalógust ter-vezte, szerkesztette Romvári Ferenc művészettörténész.

Tóth Sándor

Fokozzák a csapágyak gyártását

A magyar csapágyipar szá-mára is nagy jelentőségű, hogy a KGST Gépipari Állandó Bizottsága és Csapá-gyipari Együttműködési Szer-vezete felfelé a csapágygyár-tás még kihasználatlan koo-perációs lehetőségeit, s a tag-országok várható igényeit számba véve megvizsgálja, hogyan szakosítható tovább a termelés optimálisan 1976 —80 között.

A gördülőcsapágy-gyártás szakosításában eddig is szá-

HÉTKÖZNAPOK Felemásan

Mit mondanak az embe-rek, ha valaki egyik lá-bára piros, a másikra sár-ga zoknit húz? Valószínű-leg szórakoztának tartják. S ha — tegyük fel — egy futbalcsapat vadonatúj sportnadrágban, de kopott, kifakult mezben jelenik meg a pályán? Sajnálkoz-nak, hogy kevés az egye-sület pénze. De legalább ennyire feltűnő az a divat, amelyre úton-útfélen fel-figyelhet a ballagó, hogy ugyanis a szegedi házak az időnként felemásan öltöz-ködnék.

Gyakorta megtörténik, hogy a ház földszintjén üz-letet, irodát, tataroznak, különben, hogy a házak vagy éppen nyitnak — pél-dául a Hágival szemben a Konzumexét —, s külsejét is igyekeznek rendbe hoz-ni. Hiszen mi másról ve-helné észre a kívül szem-lélődő, hogy bent is válto-

zás történt. Már csak azért is dicséretre méltó az ilyen szépítkezés, mert a szege-di vakolat olyan, mint a népdalban az eső: leperog. Az már más kérdés, hogy utána maga az egész ház milyen lesz.

Olyan felemás, mint pél-dául a Royal Szálló Ke-nemen utcai épületrésze, amely élesen elüt a vele egy kapura nyíló, de meg-lehetősen elhanyagolt ki-nézetű folytatásától. Vagy az említett házacska a Há-gival szemben. Alul ele-gáns, felül lompos, Merő szórakozottságból. Mert nem is hinnék el más-letet, irodát, tataroznak, különben, hogy a házak vagy éppen nyitnak — pél-dául a Hágival szemben a Konzumexét —, s külsejét is igyekeznek rendbe hoz-ni. Hiszen mi másról ve-helné észre a kívül szem-lélődő, hogy bent is válto-

"Boltrablás"

Nem kell megjedni, még nem járnak álarcos gengszterek Szeged utcáin, hogy sarokba terelve a vá-sárlók tömegét valamelyik élelmiszerüzletben meg-tömjék zsájkukat Sztárkó-lával és lecsóhoz valóval. A boltokat maguk a vásá-r-lók „rabolják ki”, legin-kább másodikkán, amikor a későn érkező csak üres polcokat láthat.

Szóval, ugyanaz játszó-dik le kicsiben, ami nagy-ban az év végén, amikor — tisztelet a kivételnek — azzal biztatják a kedves vásárlót, hogy majd újév után lesz minden, ami szem s száznak ingere. Csak ne tessék ingerülni len-ni. Egyébként is a vevő az oka mindennek, nélküle olyan jól meglenne min-denki a boltban. De a vevő az kiszámíthatatlan: per-sze, hogy nincs ma ke-nyér, amikor két napja a fele a nyakunkon maradt.

Bizony nehéz a dolga a kereskedőnek. Mert hon-nan tudhatná kiszámítani, hogy az a szeszélyes vevő éppen másodikkán-harmadi-kán ront neki a boltnak, hogy kirabolja? S akkor aztán újra kezdenék fel-tölteni a polcokat. Lám, a papírboltok már járjöttek, hogy nem is az árút kell reklámozni, hanem azt, hogy nyáron szerezzék be a tanulókat mindazt ami-ről csak szeptemberben tudják meg, hogy kell-e. Ilyesfajta reklámot aján-lanak minden üzletnek: „Vásárolja meg minden hónap 30-án, amit máso-d'kán szeretne!”

Veress Miklós

Cipőmodellek bemutatója

Jót, tetszetőset, és azt gyártani, ami a vevőnek kell — erre az elvre alapozta a Tisza Cipőgyár 1972. első fe-lére szóló elképzeléseit. Az erre az időszakra tervezett több mint másfél száz mo-dellből rendezett háromna-pos bemutatót hétfőn nyi-tották meg Budapesten a Divattervező Vállalat min-tatértermében. A közvélemé-ny-kutató cipőkiállítás számos újabb gyártási eljárásról is jelzést ad. Nyolc férfimo-dell például szitavászon fel-sőrésszel, több színvariáció-ban, fröcsöntött eljárással készült.

Többféle változatban és színben készülték a száraz bébicipők, mikroporózus gumitalpuk könnyű, hajlékony, jól illeszkedik a kicsinyek lábához. Sok szép gyermek-cipő, fiú lábbeli, szandál, leány-kapció is látható a kiállítá-son.

Többféle színben, hagyo-mányos ragasztott eljárással munkálták meg a női szan-dálokat, de új formákkal és fazonokkal jelentkeznek a gyár fiatal tervezőgárdája.

Elutazott a FAO főigazgatója

Vasárnap a késő esti órák-ban elutazott hazánkba C. W. Broichner, a FAO fő-igazgatója, aki a FAO ve-zérigazgatójának különmeg-bízottjaként az Egyesült Nemzetek Élelmészeti és Me-gzorgazdasági Szervezetét kép-

viselte hivatalosan a Vadá-szati Világkiállításán. Itt-tartózkodása során megbe-széléseket folytatott Kaza-rechki Kálmán mezőgazda-sági és élelmészügyi mi-niszterhelyetttel, a FAO Magyar Nemzeti Bizottsá-gának elnökével is.

Mánia? Nem, rögeszme!

Szimpatikus dolog a vetél-kedő. Még akkor is, ha né-ha kissé sok van belőle te-levízióinkban. Hát nem öröm nézni, hogy leül négy fiatal-ember a Kicsoda-micsoda? stúdiójában, szembe a szí-gorú és gyakorta változó játékevetővel, a zsűri fensőbbesége, ám atyai jó-indulatú tagjaival, dacolva a reflektorok melegével? Biz' öröm az, még akkor is, ha netán egyikük sem nyer, mint most vasárnap. Pech-jük volt, van ilyen. Leg-alább a tévé megtakarított néhány ezer forintot.

Pech! Aprópó! Mije van a játékevetőnek vagy a zsűrinek, ha melléfog? Mert ilyen is előfordul. Most pél-dául a szimpatikus zenész fiatalember esetében. Neki sem sikerült ugyanis meg-fejteni a kérdést. Azt a rö-geszmelet. Nem jött rá. Pe-dig a nézők már féldőben felszisszentek.

— Netán valami mánia? — kérdezte szimpatikus hő-sünk.

— Nem, nem mánia! — kapta a leintó választ.

Ilyenkor a néző legfőljebb kikapcsolhatja a készüléket. Ugyanis a rögeszme idegen szóval pontosan valamiféle mánia, egészen pontosan: monómánia. Legalábbis az idegen szavak szótárában található szócikk szerint. Abból ugyanis kiderül, hogy a monómánia görög szó, rögeszmét, kényszerképzetet és beteges hóbortot jelent.

Olykor mánia nálunk ide-gen szavakat használni. Ezért csak örülni lehet an-nak, hogy egy szép magyar szó került a fogalomkatego-riába. De miért kellett ide-gen megfogalmazást letagadni? Vagy ez csupán egy szép gesztus a magyar nyelv iránt?

Sz. I.